

LETNÉ SKAUTSKÉ TÁBORY 2022

SLOVENSKÝ
SKAUTING

LETNÉ SKAUTSKÉ TÁBORY

MANUÁL PRE ORGANIZÁTOROV

Tento dokument vydáva Slovenský skauting s cieľom poskytnúť usmernenie pre realizáciu letných pobytových táborov a slúži ako interný dokument organizácie.

Platnosť tohto manuálu naberá na účinnosti od 2. 6. 2022 do doby vydania nového manuálu alebo do odvolania Slovenským skautingom, skrz Ústredie SLSK. Zmena manuálu môže nastať v súčinnosti so zmenou pravidiel Úradu verejného zdravotníctva pre zotavovacie podujatia, t.j. letné tábory, alebo z dôvodu dovysvetlenia niektorých nejasných či sporných bodov. Organizácia upovedomí o zmenách zverejnením nového manuálu na svojom webovom sídle skauting.sk a nahlásených organizátorov táborov mailom.

Aktuálne info nájdete na
www.skauting.sk

Kontakt pre viac info:
ustredie@skauting.sk

Infolinka počas táborov:
0949 472 140

Slovenský skauting, o. z., Mokrohájska cesta 6, 841 04 Bratislava

Zostavili: Juraj Lizák, Katarína Franců, Elena Michalčíková, Mária Budzáková, Barbora Bacová

Grafické spracovanie: Michal Šandrej

ZÁKLADNÉ POJMY

ORGANIZÁTOR LETNÉHO TÁBORA

Pod pojmom **organizátor letného tábora** rozumieme fyzickú osobu splňajúcu základné požiadavky SLSK pre organizáciu letného tábora a majúcu poverenie na organizáciu letného tábora od príslušnej nižšej organizačnej zložky. Pre organizátora tábora používame v Slovenskom skautingu pojem vodca/vodkyňa tábora. Organizátor musí mať platné potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti od všeobecného lekára. Organizátor tábora je povinný vyplniť online formulár Hlásenie o tábore, kde odoslaním na Ústredie SLSK zodpovedá za správnosť údajov.

OSOBA ZAIŠŤUJÚCA PRÍPRAVU STRAVY

Pod pojmom **osoba zaisťujúca prípravu stravy** sa rozumie táborový kuchár. Táto osoba musí byť uvedená v hlásení o tábore vyplnenom organizátorom tábora a musí mať zákonom stanovené zdravotné potvrdenia. Osoba je povinná naštudovať príslušné štátne vyhlášky a smernice SLSK týkajúce sa prípravy stravy a bezpečnosti na letnom tábore.

OSOBA ZODPOVEDNÁ ZA ZDRAVOTNÝ DOHĽAD

Pod pojmom **osoba zodpovedná za zdravotný dohľad** sa rozumie táborový zdravotník. Táto osoba musí byť uvedená v hlásení o tábore vyplnenom organizátorom tábora a musí mať zákonom stanovené potvrdenia o vzdelaní na výkon zdravotného dohľadu a starostlivosti, t.j. minimálne 33 hodinový kurz prvej pomoci alebo adekvátne medicínske vzdelanie v súlade so zákonom o odbornom vzdelávaní zdravotníckych zamestnancov (lekár, zdravotná sestra, pôrodný asistent, zdravotnícky záchranár). Odporúča sa, aby pri väčšom počte detí bol zabezpečený zvýšený počet zdravotníkov a po dohode medzi nimi bolo určené, kto je hlavný zdravotník a kto sú pomocní zdravotníci.

ÚČASTNÍK

Pod **osobou zúčastňujúcou sa letného tábora (účastník)** sa rozumejú všetky deti, vedúci, zdravotníci, inštruktori, personál kuchyne, personál zaisťujúci upratovanie a pod. Organizátor letného tábora je povinný poučiť účastníkov letného tábora o základných všeobecne platných pravidlách.

TÁBOROVÁ LINKA POMOCI- 0949 472 140

Táborová linka pomoci je určená všetkým organizátorom a účastníkom letných skautských táborov a podujatí. Bude dostupná od 1. júla do 31. augusta. Máme ambiciózne plány byť dostupný nonstop. Jej hlavným cieľom je poskytnúť telefonickú linku všetkým, ktorí sa dostanú do situácie s ktorou potrebujú poradiť alebo ju nevedia sami vyriešiť. Táborovú linku budú spravovať zamestnanci Ústredia SLSK pripravení reagovať na podnety, ktoré sa k nim dostanú.

Táborová linka pomoci nenahrádza bežné kontaktovanie na záchranné a bezpečnostné zložky štátu ako sú rýchla zdravotná pomoc, polícia, hasiči či horská služba.

OSOBNÁ HYGIENA – UMÝVANIE RÚK

Základným faktorom osobnej hygieny účastníka tábora je umývanie rúk, dodržiavanie preventívnych pravidiel pri kašľaní a kýchaní. Organizátor letného stanového tábora je povinný kontrolou zaistiť dodržiavanie zásad osobnej hygieny deťmi a ostatnými účastníkmi akcie. Pre zaistenie podmienok osobnej hygieny po použití toalety musí byť zaistené umytie rúk v tečúcej vode s použitím mydla, napríklad bandaska s kohútikom, alebo dezinfekčného prípravku na ruky. Na umývanie zubov musí byť zabezpečená pitná tečúca voda. V prípade obmedzeného množstva pitnej vody možno na účely osobnej hygieny s výnimkou umývania zubov používať vodu, ktorá zodpovedá požiadavkám na kvalitu vody na kúpanie, t.j. organizátor má túto vodu hygienicky overenú.

PREVÁDZKOVÁ HYGIENA NA TÁBORE

Organizátor letného tábora je povinný zabezpečiť dôslednú sanitáciu priestorov a prostredia, t.j. prevádzkovú hygienu všetkých priestorov tábora, so zvláštnym zreteľom na hygienické zariadenia a ich vybavenie toaletným papierom, tečúcou vodou, mydlom, podľa možnosti jednorazovými utierkami/ suchým uterákom (alebo každé dieťa musí byť vybavené vlastným uterákom). Pri umývadle musí byť dostupný smetný kôš a odpad musí byť skladovaný v súlade s pravidlami pre narábanie s odpadom a smetami. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať stravovaciemu zariadeniu a priestoru na izoláciu chorých, resp. z nákazy podozrivých osôb. Organizátor zabezpečí počas podujatia pravidelné denné upratovanie spoločných priestorov, upratovanie a dezinfekciu WC, umývárni a jedálne pred každým podávaním stravy.

Suché záchody a drevené latríny musia byť vybavené čistiacimi prostriedkami a doskou vhodnou na dezinfekciu (pri latrínach sa zabezpečí primerané vrstvenie prírodným materiálom a každodenná dezinfekcia). Organizátor je povinný upozorniť účastníkov letného tábora o nevhodnosti a rizikách spojených s tzv. močením mimo latrín.

ZDRAVOTNÝ DOHLAD

Organizátor tábora má povinnosť klásť dôraz na vykonávanie vstupného zdravotného filtra u všetkých účastníkov akcie.. Poverený táborový zdravotník vykonáva pravidelnú kontrolu účastníkov tábora, ten zodpovedá za zdravotný stav účastníkov tábora, dodržiavanie osobnej hygieny, vedenie zdravotnej dokumentácie v podobe zdravotníckeho denníka, archivácii a skladovaniu čestných vyhlásení zákonných zástupcov- potvrdenie o bezinfekčnosti, ktoré podpíše rodič tesne pred nástupom na tábor a potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti nie staršie ako jeden mesiac. Zdravotnú dokumentáciu archivuje organizátor po dobu 6 mesiacov od skončenia podujatia.

Organizátor tábora je povinný overiť aktuálnosť kontaktných údajov na rodičov alebo iného zákonného zástupcu dieťaťa pre prípad vzniku zdravotnej indispozície u dieťaťa, a to z dôvodu zaistenia jeho okamžitého návratu do rodiny. Kontaktné údaje musia byť na tábore uložené tak, aby ich bolo možné použiť aj v prípade vybitia telefónu alebo neprítomnosti organizátora podujatia.

Organizátor letného tábora je povinný viesť dokumentáciu letného tábora. Tá musí obsahovať prihlášky detí, zoznam dospelých osôb, čestné vyhlásenia zákonných zástupcov, doklady o zdravotnej spôsobilosti a zdravotnícky denník. Potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti vydá rodičovi, resp. zákonnému zástupcovi dieťaťa lekár všeobecnej zdravotnej starostlivosti pre deti a dorast najskôr jeden mesiac pred začiatkom letného tábora, ak dieťa užíva lieky alebo jeho zdravotný stav si vyžaduje obmedzenie záťaže, súčasťou potvrdenia sú aj tieto skutočnosti. Táborový zdravotník neopúšťa tábor ak to nie je nevyhnutné.

POŽIADAVKY NA PRÍPRAVU STRAVY A STRAVOVANIE

Organizátor je povinný zaistiť prípravu stravy v súlade so správnou hygienickou a za zvýšených hygienických požiadaviek u táborového kuchára a personálu kuchyne. Pri vydávaní jedla a manipulácii s tepelne spracovaným jedlom musí personál kuchyne dodržiavať dôkladnú hygienu rúk. Organizátor je povinný dbať na zvýšenú dezinfekciu priestorov kuchyne a jedálne, podľa možnosti s oddelením požívania jedálenského riadu a príborov pre každého účastníka podujatia.

Keď z prevádzkových dôvodov nemožno zabezpečiť prípravu stravy inak, tak sa povoľuje účasť detí pri príprave stravy, Zdravotný stav detí, ktoré sa zúčastňujú na príprave stravy, musí byť posúdený zdravotníkom a deti musia dôsledne dodržiavať vysoký štandard osobnej hygieny, t.j. predovšetkým účinné umývanie rúk.

Sprísnenému hygienickému režimu podlieha celý reťazec zabezpečenia stravovania od nákupu hygienicky bezpečných potravín, použitia pitnej vody, dodržania skladovacích podmienok, rozdelenia pracovných plôch a pomôcok, zabránenia krížovej kontaminácii, správneho tepelného ošetrovania, uchovávanía pokrmov pri bezpečných teplotách, zabezpečenia prevádzkovej čistoty a vysokého stupňa osobnej hygieny.

Organizátor je povinný zabezpečiť oddelené umývanie prevádzkového riadu od riadu používaného stravníkmi na konzumáciu.

Osoby, ktoré zaistujú prípravu stravy, musia mať zabezpečené podmienky pre vysoký štandard osobnej hygieny, ktorý zahŕňa najmä účinné umývanie rúk.

NAKLADANIE S ODPADOM

Organizátor letného tábora zabezpečí dodržiavanie hygienických požiadaviek na nakladanie s odpadmi a odpadovými vodami. Všetky vzniknuté odpady musia byť ukladané do príslušných obalov, ktoré možno ľahko čistiť a dezinfikovať, t.j. smetné koše. Zberné miesto na odpad by malo byť v dostatočnej vzdialenosti od ubytovacieho, hracieho priestoru a mimo priestoru, kde sa manipuluje s potravinami.

Organizátor je povinný zabezpečiť triedenie odpadov zodpovedajúce platným právnym predpisom.

Kuchynský odpad musí byť zhromažďovaný samostatne, najlepšie v chladenom priestore. V prípade, že nie je k dispozícii chladený priestor, musí byť zabezpečená taká frekvencia odvozu odpadu, ktorá by zabránila kvaseniu a hnilobným procesom v odpade.

DESATORO SPRÁVNEJ MANIPULÁCIE S DOVÁŽANOU VODOU NA STANOVÝCH TÁBOROCH

Zdrojom pitnej vody na letných táboroch je najčastejšie voda dovážaná a uskladňovaná v plastových bareloch, tzv. bandaskách. Dostatok pitnej vody musí byť zabezpečený na pitie, čistenie zubov, varenie, umývanie riadu, čistenie pracovných plôch v kuchyni a na prevádzku ošetrovne a izolácie. Vzhľadom k tomu, že voda môže byť v priebehu odberu, transportu a uchovávaní kontaminovaná, sa musí dodržiavať niekoľko zásad pre udržanie kvality pitnej vody, aby nebolo ohrozené zdravie spotrebiteľov.

Pre udržanie kvality vody sa odporúča dodržiavať nasledujúce body:

1. MIESTO

Vyberať si prednostne miesto k odberu vody z verejného vodovodu, prípadne verejnej studne, ktorá je pod neustálym dohľadom a má spravený rozbor kvality vody. Ak by to nebolo možné, tak si treba nezávadnosť odoberanej vody overiť rozborom vody, zistiť, či v blízkosti studne nie je nejaký možný zdroj znečistenia (žumpa, hnoj, chliev...). Pri dlhodobých táboriskách je lepšie vyžiadať si viac rozborov, aby sa dalo posúdiť, či je kvalita vody v zdroji stála, alebo premenlivá.

2. ZMLUVA

Spísať s „dodávateľom“ poskytujúcim pitnú vodu zmluvu, v ktorej bude uvedené, o aký zdroj pitnej vody sa jedná, v prípade súkromného zdroja vody uviesť skutočnosť, že sú pravidelne vykonávané rozborov vody, ktoré preukazujú jej akosť. Pri realizovaní letného tábora je odporúčané mať kópiu protokolu o poslednom rozboře vody pri sebe, tento protokol nesmie byť starší ako 3 mesiace.

3. BANDASKY A SUDY

Vyčleniť a označiť sudy či iné nádoby na uchovávanie či transport pitnej vody a k manipulácii s touto vodou vyhraď a označť riad a náčinie (pomôcky, ktoré sa používajú na prelievanie, naberanie a k inej manipulácii) tak, aby nedošlo k zámene a prípadnej kontaminácii nečistotami z okolitého prostredia, prípadne úžitkovou vodou. Sudy či iné nádoby musia byť uzavreté a vyrobené z materiálov určených na priamy styk s pitnou vodou alebo potravinami a vyčlenené na tento účel.

4. PREVOZ

Na prevoz pitnej vody používať len čisté nádoby vhodné pre styk s potravinami či pitnou vodou, nádoby musia byť uzavreté, aby sa minimalizovalo riziko kontaminácie pitnej vody nečistotami z vonkajšieho prostredia, a tým k ohrozeniu kvality a nezávadnosti pitnej vody.

5. ČISTENIE

Pred každým použitím nádob určených pre pitnú vodu ich treba vymyť (mechanicky očistiť), aby sa zlikvidovali zvyšky prípadných nečistôt, ktoré sa môžu usadzovať na stenách a najmä na dne nádob a následne vydezinfikovať vhodným dezinfekčným prípravkom. Po dezinfekcii vykonať vždy oplach pitnou vodou.

6. DEZINFEKCIA

Pitnú vodu v nádobe možno ošetriť vhodným dezinfekčným prípravkom, ktorý napomôže zachovaniu kvality pitnej vody. Vždy je potrebné sa riadiť pokynmi výrobcu tohto prípravku, ktorý uvádza účel použitia, teda vhodnosť pre ošetrenie pitnej vody, dobu expozície a koncentráciu.

7. SKLADOVANIE

Nádoby s vodou skladovať na vhodnom mieste (tienisté, chladné, zastrešené miesto), pri nevhodnom skladovaní môže dôjsť k rozmnoženiu mikroorganizmov a k ovplyvneniu chuti, prípadne i pachu pitnej vody.

8. ČAS SPOTREBY

Vodu z nádob spotrebovať v čo najkratšom možnom čase, pri dlhšej stagnácii dochádza k množeniu mikroorganizmov, k tvorbe biofilmu, čo vedie k zhoršeniu kvality vody.

9. PRELIEVANIE

Voda v nádobe musí byť vždy spotrebovaná, nie je možné dopĺňanie vody, dôvody sú podobné, tzn. vo vode, ktorá v nádobe stagnovala dlhšiu dobu, dochádza k rozmnoženiu mikroorganizmov, tým pádom dochádza ku kontaminácii dolievanej vody a tá potom nemá požadovanú kvalitu a rýchlejšie stráca akosť.

10. ZODPOVEDNÁ OSOBA

S pitnou vodou smie manipulovať len zodpovedná osoba, ktorá je držiteľom zdravotného preukazu, čo ju predurčuje k tomu, že môže vykonávať činnosti epidemiologicky závažné, kam práve manipulácia s pitnou vodou spadá, a má vedomosti nutné k ochrane verejného zdravia. Pri práci je nutné dodržiavať vysoký stupeň osobnej čistoty.

CHECKLIST PRE TÁBOROVÉHO VODCU

ČO MUSÍ BYŤ PRED TÁBOROM SPLNENÉ

☐ **MÁME ZABEZPEČENÉHO ZDRAVOTNÍKA NA TÁBORE (JEDNA Z POTREBNÝCH KVALIFIKÁCIÍ: LEKÁR, ZDRAVOTNÁ SESTRA, ZÁCHRANÁR, OSOBA S MINIMÁLNE 33-HODINOVÝM KURZOM 1. POMOCI ALEBO ŠTUDENT S ÚSPEŠNE UKONČENÝMI ASPOŇ 6 SEMESTRAMI VŠ - VŠEOBECNÉ LEKÁRSTVO)**

☐ **MÁM ZABEZPEČENÉ VŠETKY POVOLENIA PRE TÁBORENIE**

- ☐ POVOLENIE OD CHKO/ SPRÁVY NP
- ☐ POVOLENIE OD VLASTNÍKA/SPRÁVCU POZEMKU
- ☐ POVOLENIE OD VLASTNÍKA SPRÁVCU LESA
- ☐ POVOLENIE OD PRÍSLUŠNÉHO SAMOSPRÁVNEHO ÚRADU (OBECNÝ/ MESTSKÝ ÚRAD)
- ☐ SÚHLAS OÚ ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA (AK VYŽADUJE)

☐ **MÁM ZABEZPEČENÚ KOMPLETNÚ DOKUMENTÁCIU**

- ☐ ZOZNAM DETÍ ZÚČASTNENÝCH NA LETNOM TÁBORE
- ☐ ZOZNAM OSÔB PRACUJÚCICH NA LETNOM TÁBORE
- ☐ PRIHLÁŠKY DETÍ NA LETNOM TÁBORE
- ☐ POTVRDENIA O ZDRAVOTNEJ SPÔSOBILOSTI DETÍ VYDANÉ ICH LEKÁROM
- ☐ POTVRDENIA O ZDRAVOTNEJ SPÔSOBILOSTI PRACUJÚCICH NA LETNOM TÁBORE
- ☐ PÍSOMNÉ VYHLÁSENIA RODIČOV O BEZINFEKČNOSTI DETÍ
- ☐ ZDRAVOTNÝ DENNÍK

☐ **PITNÁ VODA**

- ☐ VODA JE Z OVERENÉHO ZDROJA PITNEJ VODY
- ☐ NIE JE DOSTUPNÝ ZDROJ PITNEJ VODY, ALE JE UROBENÝ ROZBOR VODY A VYHOVUJE PODMIENKAM PITNEJ VODY (ROZBOR NIE JE STARŠÍ AKO 12 MESIACOV)

☐ **VODA NA OSOBNÚ HYGIENU**

- ☐ VODA JE Z OVERENÉHO ZDROJA PITNEJ VODY
- ☐ VODA JE Z MIESTNEHO POTOKA/ PRAMEŇA - TÁTO VODA VYHOVUJE PODĽA UROBENÉHO ROZBORU - PODMIENKAM VODY NA KÚPANIE

☐ KUCHÁR - OSOBA, KTORÁ BUDE VARIŤ - MÁ PLATNÝ ZDRAVOTNÝ PREUKAZ

- ☐ KUCHÁR MÁ UKONČENÉ VZDELANIE V POTRAVINÁRSKOM ODBORE (JEDNA Z MOŽNOSTÍ): LEKÁRSKA FAKULTA, FARMACEUTICKÁ FAKULTA, FAKULTA VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA, FAKULTA OŠETROVATEĽSTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE, CHEMICKO-TECHNOLOGICKÁ FAKULTA ZAMERANÁ NA PRÁCU V POTRAVINÁRSTVE STREDNÁ ZDRAVOTNÍCKA ŠKOLA, HOTELOVÁ ŠKOLA, STREDNÁ ŠKOLA ALEBO ODBORNÉ UČILIŠTE SO ZAMERANÍM NA PRÁCU V POTRAVINÁRSTVE (NAPR. VYUČENÝ KUCHÁR-ČAŠNÍK, PREDAVAČ A POD.) A NA PRÁCU VO FARMACEUTICKEJ VÝROBE.
- ☐ KUCHÁR S OSVEDČENÍM O ODBORNEJ SPÔSOBILOSTI NA VYKONÁVANIE EPIDEMIOLOGICKY ZÁVAŽNÝCH ČINNOSTÍ

DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE

- ☐ NÁŠ TÁBOR SME OHLÁSILI NA ÚSTREDIE SLSK ZASLANÍM VYPLNENÉHO FORMULÁRU
- ☐ V MIESTE KONANIA TÁBORA POZNÁM SÍDLO, MENO A TELEFÓNNY KONTAKT NA LEKÁRA VYKONÁVAJÚCEHO ZDRAVOTNÚ STAROSTLIVOSŤ A POZNÁM ADRESU A TELEFÓN NAJBLIŽŠEJ NEMOCICE
- ☐ KONTROLA ZLOŽENIA LEKÁRNIČKY A EXPIRÁCIE LIEKOV
- ☐ MIESTO TÁBORA MÁ BEZPROBLÉMOVÝ PRÍSTUP OSOBNÝM AUTOM
- ☐ ZOZBIERANÉ KONTAKTY NA ZÁKONNÝCH ZÁSTUPCOV KAŽDÉHO ÚČASTNÍKA DO 18 ROKOV

TÁBORISKO

- ☐ NA UMÝVANIE ZUBOV JE ZABEZPEČENÁ PITNÁ VODA
- ☐ V RÁMCI TÁBORA JE VYČLENENÁ SAMOSTATNÁ IZOLAČNÁ MIESTNOSŤ (LÔŽKA SÚ MINIMÁLNE 40 CM NAD ZEMOU)
- ☐ NA UMÝVANIE OSOBNÉHO JEDÁLNEHO VYBAVENIA (PRÍBOR, HRNČEKY, EŠUSY..) SÚ VYHRADENÉ SAMOSTATNÉ UMÝVACIE NÁDOBY
- ☐ V KUCHYNI SÚ SAMOSTATNÉ PRACOVNÉ STOLY/ DOSKY NA JEDNOTLIVÉ DRUHY JEDÁL
- ☐ POTRAVINY SA SKLADUJÚ V UZATVÁRAČÍCH BEDNIACH
- ☐ PRE RÝCHLO SA KAZIACE POTRAVINY SÚ VYBUDOVANÉ CHLADIACE PRIESTORY
- ☐ PRE PERSONÁL V KUCHYNI JE DOSTUPNÁ DEZINFEKCIA RÚK